Täytäntöönpanopäällikkö Sakari Haataja

Eduskunta

Liikenne- ja viestintävaliokunta

lvv@eduskunta.fi

OIKEUSREKISTERIKESKUKSEN KIRJALLINEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO EDUSKUNNAN LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNALLE HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI ILMAILULAIN MUUTTAMISEKSI JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 80/2024 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt 2.9.2024 Oikeusrekisterikeskukselta (ORK) asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

ORK toimii rikos- ja sakkorekisterin rekisterinpitäjänä sekä huolehtii muun muassa sakkoihin, menettämisseuraamuksiin ja yli 50 erilaiseen rangaistusluonteiseen hallinnolliseen seuraamusmaksuun liittyvistä täytäntöönpanotehtävistä. ORK kiinnittää siten lausunnossaan huomiota ehdotettujen hallinnollisten seuraamusten määräämistä ja täytäntöönpanoa koskevaan sääntelyyn.

Lausuttavana olevan hallituksen esityksen mukaan ORK vastaisi jatkossa myös ilmailulain sekä uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (jakeluvelvoitelaki) mukaisten seuraamusmaksujen ja virhemaksujen täytäntöönpanosta sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla.

ORK on saanut mahdollisuuden esittää kannanottojaan jo lainvalmisteluvaiheessa ja ORK:n näkemykset on otettu hyvin huomioon hallituksen esityksessä.

Esityksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi jatkossa määrätä ilmailulain nojalla seuraamusmaksuja ilma-aluksen käyttäjille (151 a §) sekä unionin lentoaseman pitäjille (151 b §). Ilmailulain mukaisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanosta on esitetty säädettävän ilmailulain 151 c §:ssä. Mainitussa säännöksessä on huomioitu seuraamusten vanhentuminen sekä esityötekstissä on huomioitu seuraamusten korottomuus.

ORK pitää kannatettavana, että ilmailulain 151 d §:n (Kertomus seuraamusmaksutulojen käyttämisestä) mukaisesti EU-asetuksesta johtuva velvoite seuraamusmaksutulojen käyttämisestä erikseen määriteltyihin käyttötarkoituksiin, on esitetty toteutettavaksi kansallisesti säännöksessä esitetyllä tavalla eli yleisen budjettime-

Postiosoite
PL 157
13101 HÄMEENLINNA

Käyntiosoite
Wetterhoffinkatu 2
13100 HÄMEENLINNA

Puhelin
029 56 65631

Sähköposti ja kotisivu
kirjaamo.ork@om.fi
www.oikeusrekisterikeskus.fi

nettelyn kautta. ORK kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että säännöksessä tarkoitetun kertomuksen laatimista varten ORK:n on huolehdittava ilmailulain mukaisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanon tulokertymien tilastoinnista.

Voimassa olevan jakeluvelvoitelain mukaan Energiavirasto voi määrätä laissa mainituista rikkeistä seuraamusmaksuja (11 §) sekä virhemaksuja (12 §). Tällä hetkellä ORK ei vastaa näiden seuraamusten täytäntöönpanosta. Esityksen mukaan Energiavirasto voisi jatkossa määrätä jakeluvelvoitelain nojalla seuraamusmaksuja myös lentopolttoaineen toimittajille (11 a §). Samalla jakeluvelvoitelakia esitetään muutettavaksi siten, että jatkossa kaikkien jakeluvelvoitelain mukaisten seuraamusten täytäntöönpanosta vastaisi ORK. Jakeluvelvoitelain mukaisten seuraamusten täytäntöönpanosta on esitetty säädettävän 14 b §:ssä. Mainitussa säännöksessä on huomioitu seuraamusten vanhentuminen sekä esityötekstissä on huomioitu seuraamusten korottomuus. *ORK esittää vastaavasti kuin edellä ilmailulain kohdalla, että jakeluvelvoitelakiin lisättäisiin selventävä säännös siitä, että jakeluvelvoitelain 11 §:n, 12 §:n ja 11 a §:n mukaiset seuraamusmaksut ja virhemaksut määrätään maksettavaksi valtiolle.*

ORK katsoo, että ilmailulain 151 c §:ään ja jakeluvelvoitelain 14 b §:ään esitettyjen seuraamusten täytäntöönpanotapaa koskevien lakiviittausten lisäksi on tärkeää, että sakon täytäntöönpanosta annettua lakia on esitetty muutettavaksi siten, että lain soveltamisalaa koskevaan 1 §:n 2 momentin listaan on esitetty lisättävän ilmailulain ja jakeluvelvoitelain mukaiset seuraamukset. ORK:n näkemyksen mukaan sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa on riittävät menettelysäännökset rahamääräisten seuraamusten täytäntöönpanosta.

ORK pitää kannatettavana hallinnollisten sanktioluonteisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanotehtävien keskittämistä ORK:lle. Esityksessä ei ole tarkasti arvioitu, kuinka paljon ilmailulakiin ja jakeluvelvoitelakiin esitettyjä seuraamusmaksuja määrättäisiin vuosittain. Esityksessä on kuitenkin arvioitu, että koska Suomessa toimijoita ei ole montaa, seuraamusmaksujen täytäntöönpanosta syntynee ORK:lle lisätyötä vähissä määrin. Koska vastaavanlaisia määrältään pieniä seuraamusmaksuja syntyy vuosittainen eri hallinnonaloilla useita, niin niiden yhteisvaikutukset ja kokonaistyömäärän lisääntyminen näkyvät Oikeusrekisterikeskuksen työmäärässä viiveellä ja mahdollinen lisäresursoinnin tarve tulee täsmentymään vasta myöhemmin.